

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

* * *

*Služba
za informiranje*

GLOBE
SLOVENIJA

**ODPRT
IN UČINKOVIT PARLAMENT II**

**AN OPEN
AND EFFECTIVE PARLIAMENT II**

**MEMBERS OF NATIONAL ASSEMBLY AS ACTING MEMBERS OF
GLOBE SLOVENIA:**

Boris Sovič	Chairman,	The Associated List of Social Democrats
Jože Lenič	Deputy chairman,	Liberal Democracy of Slovenia
Dr. Branka Berce Bratko,	National Coordinator,	National Assembly official
Geza Džuban		Liberal Democracy of Slovenia
Branko Janc		Liberal Democracy of Slovenia
Zmago Jelinčič		Slovenian National Party
Janez Kramberger, dr.vet.med.		Slovene People's Party
Rafael Kužnik		Slovenian National Party
Zoran Lešnik		The Democratic Party of Pensioners of Slovenia
Borut Pahor		The Associated List of Social Democrats
Lojze Peterle		The Slovene Christian Democrats
Peter Petrovič		Liberal Democracy of Slovenia
Jakob Presečnik		Slovene People's Party

Office of Information in the National Assembly

Secretary General of the National Assembly: Jožica Velišček

Translation: Babylon d.d.

ČLANI GLOBE SLOVENIJA V DRŽAVNEM ZBORU REPUBLIKE SLOVENIJE:

Predsednik: Boris Sovič ZLSD - Združena lista socialnih demokratov
Podpredsednik: Jože Lenič LDS - Liberalna demokracija Slovenije
Nacionalna koordinatorka: dr. Branka Berce Bratko

Vladimir Čeligoj	SDS - Socialdemokratska stranka Slovenije
Geza Džuban	LDS - Liberalna demokracija Slovenije
Branko Janc	LDS - Liberalna demokracija Slovenije
Zmago Jelinčič	SNS - Slovenska nacionalna stranka
Janez Kramberger, dr.vet.med.	SLS - Slovenska ljudska stranka
Rafael Kužnik	SNS - Slovenska nacionalna stranka
Zoran Lešnik	DeSUS -Demokratična stranka upokojencev
Borut Pahor	ZLSD - Združena lista socialnih demokratov
Lojze Peterle	SKD - Slovenski Krščanski demokrati
Peter Petrovič	LDS - Liberalna demokracija Slovenije
Jakob Presečnik	SLS - Slovenska ljudska stranka

Služba za informiranje

Generalna sekretarka Državnega zbora RS: Jožica Velišček, dipl. iur.,

Prevod: Babylon d.d.

Meeting

AN OPEN AND EFFECTIVE PARLIAMENT II

theme:

CONVENTION ON CLIMATE CHANGE AND SLOVENIA

November 1997

Posvet

**ODPRT
IN UČINKOVIT PARLAMENT II**

Na temo:

KONVENCIJA O KLIMATSKIH SPREMENAH IN SLOVENIJA

November 1997

TABLE OF CONTENTS

INTRODUCTORY COMMENTS	8
The resolution within the UN Framework Convention on Climate Change, as a contribution to reducing greenhouse gas emissions	10
GLOBE-Slovenia: The Ljubljana meeting on climate change	18
ABRIGED VERSION OF THE CONSULTATION DISCUSSION	20

KAZALO

Uvod	9
Resolucija kot prispevek k zmanjševanju emisij toplogrednih plinov v okviru Konvencije ZN o spremembah podnebja	11
Posvet GLOBE-Slovenije v Ljubljani o klimatskih spremembah	19
Bistveni poudarki iz razprave	21

UDELEŽENCI POSVETA GLOBE SLOVENIJA

LIST OF PARTICIPANTS

LJUBLJANA, 14. november 1997

Boris SOVIČ	Državni zbor RS, poslanec, preds. GLOBE Slovenija
Zoran LEŠNIK	Državni zbor RS, poslanec
Leon GOSTIŠA	Državni zbor RS, poslanec
Darinka MRAVLJAK	Državni zbor RS, poslanec
Rudolf PETAN	Državni zbor RS, poslanec
Jože JEROVŠEK	Državni zbor RS, poslanec
Damjan SKUBIC	Zelena alternativa
Božidar FLAJŠMAN	Ekološki forum LDS
Marijana TAVČAR	Zavod za gozdove Slovenije
Boris GERL	Društvo zlatovranka, PTUJ
Jože SKOK	Radio Slovenija
Vida OGORELEC WAGNER	UMANOTERA
Lojze ČAMPA	Gibanje za ohranitev gozdov
Aleš MATKO	Zasavska ekološka skupina-EKOS Zasavje
Bojan PARADIŽ	Zveza organizacij za varstvo okolja
Tone PERŠAK	Demokrati Slovenije
Milena MAREGA	Regionalni ekološki center
Mirko PECOV	Makedonski parlament, poslanec
Aleksander GOLOB	Ministrstvo za kmet. gozd. in prehrano
Boris TRAUNŠEK	Slovensko ekološko gibanje, Eko-šola
Jožef JARH	Stranka enakopravnih dežel
dr. Branka Berce Bratko	Državni zbor RS, nac. koor. GLOBE Slovenija

INTRODUCTORY COMMENTS

Ljubljana, 19. 11. 1997

GLOBE is a world organization of legislators, working towards sustainable development. Climatic change was the principal subject at this GLOBE meeting on "Open and Effective Parliament II".

Transition traffic is particularly strong in Slovenia. The use of energy in transport sector also grows , due to the cross border purchases. The CO₂ and N₂O are growing. Slovenia has managed to prepare very efficient sulphur dioxide reduction programme. Similar to this programme, Slovenia is obliged to prepare, of course with different means, efficient and effective CO₂ and N₂O reduction programmes.

At the meeting the Resolution was adopted which predicts reductions. Our proposal for reducing gas emissions, particularly carbon dioxide, by 10% from the 1986 levels, by the year 2010, has been endorsed. This represents our respond to the climate challenge which concerns all countries taking their own responsibility for the sustainable development. The time is running out. The question is not what others can do for us, but what we can do for ourselves on climate issues. That is the reason, why we adopted measures for CO₂ and N₂O reductions.

"Don't ask what others can do for you, ask what you can do for others" is our motto. Therefore we have asked for the cooperation of non-government organizations and all registered parties with no parliamentary representatives to join MPs, seeking solutions as a priority, to reach our common goal - a healthy and natural environment, i.e. the sustainable development.

Our findings will also be published on the Internet, to keep people informed and to raise the awareness of the public that nature conservation is a very worthwhile cause, which is the responsibility of everyone. We did not inherit the world to destroy, but to preserve it and make it better, before handing it over to future generations.

Chair of GLOBE Slovenia
Boris Sovič

Uvod

Ljubljana, 19. 11. 1997

GLOBE je svetovna organizacija zakonodajalcev, ki si v okviru svojih možnosti prizadeva za trajnostni razvoj. Na tokratnem posvetu "Odpert in učinkovit parlament II" smo posvetili največ časa obvladovanju klimatskih sprememb.

Slovenija je v zadnjih letih že krepko znižala emisije žveplovega dioksida in s tem bistveno izboljšala ekološke razmere. Prizadevanja bo potrebno nadaljevati, saj so emisije žveplovega dioksida na prebivalca v Sloveniji še vedno skoraj dvakrat višje kot v Evropski zvezi.

Slovenija je tranzitna dežela. Promet čedalje volj narašča tudi iz tranzitnih in maloobmejnih razlogov. Naraščajo pa tudi emisije ogljikovega in dušikovih oksidov. Podobno kot je Slovenija uspela pri žveplovem dioksidu pripraviti učinkovit program zmanjšanja emisij, moramo sedaj, seveda z drugimi ukrepi začeti tudi pri ogljikovem dioksidu.

Na posvetu je bila sprejeta resolucija, ki predvideva, da bi v Sloveniji zmanjšali emisije CO₂ za 10% do leta 2010 glede na stanje 1986. To je naš odgovor na klimatski iziv, pred katerim so vse države, ki želijo prevzeti svoj del odgovornosti za trajnostni razvoj. Časa je vse manj. Ker ni več vprašanje, kaj lahko drugi naredijo za nas, ampak kaj lahko mi naredimo zase in za druge, tudi na klimatskem področju smo na posvetu sprejeli tudi predlog ukrepov za zmanjšanje emisij CO₂ in NO_x.

K sodelovanju na posvetu smo povabili tudi vrsto nevladnih organizacij in vse registrirane neparlamentarne stranke, da bi skupaj z nami poslanci v strpnem in izčrpnom dialogu našli rešitve, ki bi pomagale uresničiti naš skupni cilj zdravega in čim bolj naravnega okolja. Svoje ugotovitve bomo objavili tudi na Internetu, da bi tudi na ta način širšo javnost obveščali o naših prizadevanjih in jih tudi osveščali, da je varstvo okolja pozitiven cilj, ki ga je mogoče z odgovornim delom nas vseh tudi doseči, kajti svet nismo dobili od naših staršev, da ga uničimo, ampak zato, da ga boljšega, bolj zdravega in čim manj okrnjenega zapustimo našim potomcem.

Predsednik GLOBE Slovenija

Boris Sovič, dipl. ing.

The resolution within the UN Framework Convention on Climate Change, as a contribution to reducing greenhouse gas emissions

Starting points and objectives:

- Slovenia covers 20,000 km² and experiences three separate climates: mediterranean, alpine and panonic; This is one of the main reasons why Slovenia is one of the principal countries in the world in regard to biodiversity. This diversity is particularly vulnerable to climatic changes (in addition to spatial development and pollution in general).
- Slovenia has ratified the Convention on Climate Change (19. September 1995, Official Gazette nr. 59, International treaties) and the Convention on Biodiversity (16 May 1996, Official Gazette nr. 30, International treaties). These treaties require certain responsibilities, including measures to ensure the reduction of greenhouse gas emissions (the most important of which are CO₂ (carbon dioxide), CH₄ (methane) and N₂O (nitrous oxide)).
- Slovenia's efforts to become a full member of the European Union should also include measures to conserve our natural heritage and natural identity and comply with the aforementioned conventions.

Current circumstances in Slovenia:

- A significant increase in Slovenia's CO₂ emissions has been observed, despite intensive restructuring in the energy sector (a decline in solid fuel use, increasing energy efficiency). This is particularly the result of the growing role of transport in net energy use. Between the years 1992 and 1996 this increase amounted to 20 %. Although fuel sold in Slovenia may not necessarily be used in the country (transitional purchases, frontier purchases), rising levels of CO₂ emissions remain a concern.

Resolucija kot prispevek k zmanjševanju emisij toplogrednih plinov v okviru Konvencije ZN o spremembji podnebja

Izhodišča:

- Slovenija je klimatsko zelo razgibana, saj obsega na razdalji okoli 250 km tri klimatske pasove: sredozemskega, alpskega in panonskega; verjetno je to vzrok, da je v samem svetovnem vrhu po biotski raznovrstnosti, ki pa je s spremenjanjem podnebja še dodatno ogrožena (poleg splošnega onesnaženja in posegov v prostor).
- Slovenija je pogodbenica Konvencije o spremembji podnebja (ratificirana 19. septembra 1995, Ur.l. RS št. 59, Mednarodne pogodbe) in Konvencije o biotski raznovrstnosti (16. maja 1996, Ur.l. RS št. 30, mednarodne pogodbe), iz česar sledijo določene obveznosti, med drugim sprejem in izvajanje ukrepov za omejevanje oz. zmanjševanje emisij toplogrednih plinov (najpomembnejši so CO₂ (ogljikov dioksid) CH₄ (metan) in N₂O (dušikov oksid)).
- Slovenija se tudi pripravlja na vstop v Evropsko zvezo, kar nas še dodatno obvezuje, da sprejmemo in izvajamo ukrepe za izpolnitve imenovanih konvencij in ohranitev naravnih danosti in posebnosti naše države.

Razmere v Republiki Sloveniji:

- Kljub intenzivnemu prestrukturiranju v energetiki (zmanjševanje rabe trdih goriv, povečevanje energetske učinkovitosti) je predvsem zaradi izjemnega povečanja deleža prometa v strukturi končne energije v zadnjem obdobju prišlo do precejšnjega porasta emisij CO₂. Te so v obdobju 92 - 96 porastle za skoraj 20%. Čeprav vso v Sloveniji prodano gorivo ni tudi uporabljeno v naši državi (tranzitni nakupi, maloobmejni nakupi), je naraščanje emisij CO₂ vsekakor zaskrbljujoče.

- The relative level of CO₂ emissions (per capita) in Slovenia is approx. 6 - 7% lower than the EU average. Nevertheless, clear strategies on reducing emissions is still needed, considering the increased levels experienced.

Slovenia's Goals:

- Greenhouse gas emissions must be reduced to ensure sustainable development. We therefore propose that Slovenia reduce CO₂ emissions by 10% from 1986 levels by the year 2010.
- Discussion: No obligatory reductions in greenhouse gas emissions have yet been determined for countries. However, it is expected that these will be established in the new protocol, which is supposed to be adopted at the Third Session of the Conference of Parties in Kyoto, 1 - 10 December 1997. One of many timely propositions is the EU proposal, backed by Slovenia. It

Osnovna šola Franja Erjavec, Nova Gorica. Utrinki iz razstave, november 1997
Primary school Fran Erjavec, Nova Gorica. Exhibition, November 1997

- Obseg emisij CO₂ na prebivalca je v Republiki Sloveniji nižji kot je povprečje v Evropski zvezi in sicer za pribl. 6 - 7%, vendar je ravno zaradi naraščanja, ki smo mu priča v zadnjem obdobju, potrebno pripraviti jasen načrt zmanjševanja teh emisij.

Cilj:

- Zaradi pomena zagotavljanja trajnostnega razvoja je nujno zmanjšati emisije toplogrednih plinov. Predlagamo, da se Slovenija obvezuje, da bo do leta 2010 zmanjšala svoje emisije CO₂ za 10% glede na izhodiščno leto 1986.
- Obrazložitev: Obveznosti držav za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov še niso določene, predvidoma pa bodo z novim protokolom, ki bo sprejet na 3. zasedanju konference pogodbenic decembra 1997 v Kyoto. Trenutno obstaja več predlogov, med njimi predlog EU, ki ga je

Osnovna šola Lucijana Seljaka, Kranj. Varčevanje z energijo, Gorenjska banka Kranj, november 1997

Primary school Lucijan Seljak, Kranj. Exhibition on Energy saving, November 1997, Gorenjska bank, Kranj.

anticipates emission reduction of the three main greenhouse gases by at least 7.5% by 2005 and 15% by 2010 (from the 1990 levels). Since we expect some compromises to occur, we recommend that Slovenia oblige itself to reduce CO₂ emissions by 10% from 1986 levels, by 2010.

Measures for achieving the goals set:

Reductions of Slovenia's emissions of greenhouse gases can be achieved through a policy mix, which should include:

- Strategies and programmes
- Economic instruments (tax policies, subsidies)
- New legislation (laws and acts; their preparation, implementation and monitoring)
- Education
- The Government setting a good example

Requirements for reaching the goals obligations:

- Preparation of programmes to reduce national expenditure as a starting point for sustainable development.
- Within the energy sector: principally increasing exploitation of renewable energy sources, introducing combined heat and power (CHP) plants, and application of energy efficient technologies to energy production and transformation. The widespread use of coal in power, heat production and industry must be reduced, except in ecologically and technologically suitable plants.
- Within the transport sector: encouraging transition from road transportation to the railways, developing and promoting ecologically sound public transport, particularly in cities, applying of new, energy-efficient technologies in transport, and encouraging the development of cycling path networks. Enforcement of speed limits on motorways, since high speeds increase fuel consumption and larger emissions of CO₂ and some other gases. Improving traffic flow (elimination of ecologically unacceptable barriers, such as toll stations, and replacing traffic lights with traffic circles where possible).
- In industry: increasing energy efficiency and utilizing excessive heat.
- In construction: improving thermal insulation in order to reduce energy losses and consumption, without losing quality and convenience.

Slovenija uradno podprla. Le-ta predvideva zmanjšanje emisij treh naštetih plinov za najmanj 7,5% do leta 2005 in za 15% do leta 2010 glede na leto 1990. Ker pričakujemo, da bo protokol kompromis med različnimi predlogi, predlagamo, da se Slovenija obveže, da bo do leta 2010 zmanjšala svoje emisije CO₂ za 10% glede na izhodiščno leto 1986.

Ukrepi za dosego ciljev:

Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v Sloveniji je moč doseči s kombinacijo več ukrepov, zlasti:

- strategije in programi
- ekonomski instrumenti (davčna politika, subvencije)
- zakonodaja (zakonski in podzakonski akti; njihova priprava, sprejem in nadzor nad izvajanjem)
- izobraževanje in osveščanje
- država kot naročnik in zgled

Predvideni ukrepi za dosego predlagane obveznosti:

- Priprava nacionalnega varčevalnega programa kot izhodišča za trajnostni razvoj.
- V energetskem sektorju: povečati delež obnovljivih virov energije v primarni bilanci, uvajanje kogeneracij, uporaba energijsko učinkovite tehnologije pri pridobivanju, pretvorbi in transformaciji energije, umik premoga iz široke potrošnje in industrije ter uporaba v ekološko in tehnološko saniranih kuriščih.
- V transportnem sektorju: vzpodbujanje prehoda s cestnega na tirni promet, razvijanje in spodbujanje javnega potniškega prometa, predvsem v mestih na ekološko sprejemljiv način, uporaba novih, energetsko učinkovitejših tehnologij v prometu, spodbujanje razvoja kolesarskih mrež, uveljaviti omejitve hitrosti na avtocestah zaradi naraščanja porabe goriv in s tem višjih emisij škodljivih snovi pri visokih hitrostih, povečevanje prehodnosti (odprava energetskih in okoljsko nesprejemljivih ovir, kot so npr. cestinske postaje in krožišča namesto semaforjev) v prometu.
- V industriji: povečevanje energetske učinkovitosti in uporaba odpadne toplotne.
- V stavbarstvu: boljša toplotna izolacija stavb, preprečevanje izgub, zmanjšanje rabe energije pri enaki kvaliteti energetske storitve.
- V kmetijstvu: spodbujanje ekološkega kmetijstva, ohranjanje zaloga ogljika v mrtvi in živi snovi (zmanjšanje uporabe umetnih gnojil, s čimer se bo zmanjšala emisija N₂O in bo pridelana hrana bolj zdrava), omejevanje oksidacije humusa z obdelavo (zmanjševanje globine oranja).

- In agriculture: promotion of eco farming, preservation of natural carbon supplies in organic and inorganic substances, reducing the use of artificial fertilizers, thus reducing N₂O emissions and contributing to healthier food, limiting humus oxidation (reducing ploughing depth).
- Reducing waste production, promoting waste sorting, encouraging reprocessing and recycling of used materials, as well as ecologically suitable management of waste.

Osnovna šola Lucijana Seljaka, Kranj. Iz razstave v Gorenjski banki v Kranju, november 1997

Primary school Lucijan Seljak, Kranj. Exhibition, November 1997, Gorenjska bank, Kranj.

- Zmanjševanje nastajanja odpadkov, spodbujanje ločenega zbiranja in predelave odpadkov, predvsem pa ponovne uporabe recikliranih materialov, in spodbujanje ekološko sprejemljivega deponiranja preostalih odpadkov.

Resolucija, katere osnutek sta pripravila dr. Branka Berce-Bratko in Andrej Kranjc je bila dopolnjena s številnimi dopolnili in soglasno sprejeta na posvetu Odprt in učinkovit parlament II na temo "Konvencija o klimatskih spremembah in Slovenija" ob prisotnosti nekaterih poslancev Državnega zbora Republike Slovenije, predstavnikov nevladnih organizacij, neparlamentarnih in parlamentarnih strank ter predstavnikov ministrstev (seznam prisotnih je priložen).

V Ljubljani, 14. novembra 1997

Predsednik GLOBE Slovenija

Boris Sovič, dipl. ing.

Osnovna šola Mirna Peč. Svetila nekoč in danes, november 1997

Primary school Mirna Peč. Exhibition - Lighting, November 1997, Mirna Peč

GLOBE-Slovenia: The Ljubljana meeting on climate change

The organization GLOBE-Slovenia has been re-established in the National Assembly. It now has 18 members from different political parties. The programme anticipates activities throughout the current mandate. Among the first such activities is the organization of this meeting - "OPEN AND EFFECTIVE PARLIAMENT II", in support of the Convention on Climate Change, which is due to be adopted in Kyoto. Slovenia, as a country in transition, has already expressed its desire to help in the solving of global problems regarding climate change (in Bonn, 1997).

The meeting had 23 active participants, MPs, representatives of non-government organizations (NGOs) and both parliamentary and non-parliamentary parties.

A summary of the articles received and the commentaries of participants are included in this booklet - both in English and Slovenian. Longer reviews will be published on the Internet, as well as a full translation of the aforesaid publication. Full versions of articles and comments will also be available shortly. Our Internet address is: '<http://www.sigov.si/cgi-bin/spl/dz/globe.html>'.

The meeting was facilitated by the National Assembly, which has been a strong supporter of GLOBE Slovenia for many years. The Regional centre for ecology helped in the organization, by inviting NGOs from its records. The printing and distribution of this publication was partially funded by GLOBE EUROPE from Brussels.

Ljubljana, November 14. 1997

National Coordinator
GLOBE-Slovenia
Dr.Branka Berce Bratko

Posvet GLOBE-Slovenije v Ljubljani o klimatskih spremembah

V Državnem zboru RS je bila ponovno ustanovljena skupina GLOBE- Slovenija, ki ima 13 članov iz vsehparlamentarnih političnih strank. Program te skupine je zelo raznolik. Ena prvih akcij te skupine je organizacija posveta: ODPRT IN UČINKOVIT PARLAMENT II kot podpora države Slovenije prizadevanjem za sprejem "Konvencije o klimatskih spremembah" v Kyoto. Oktobra 1997 je v Bonnu potekala mednarodna konferenca GLOBE, ki je predstavljala tudi predpripravo na naše srečanje v Ljubljani. Tam smo izrazili željo, da Slovenija kot dežela v tranziciji prispeva svoj delež pri reševanju problemov podnebja.

Na posvetu je aktivno sodelovalo 23 udeležencev, poslancev Državnega zabora RS, predstavnikov nevladnih organizacij (NVO-jev) in strank, tako neparlamentarnih kot parlamentarnih.

Pričujoča knjižica v slovenskem in angleškem jeziku je povzetek prispevkov, ki so prispeli pravočasno in tistih, ki so se osebno udeležili navedenega posveta. Daljše prispevke bomo objavili skupaj s prevodom v angleščino, na INTERNETU : <http://www.sigov.si/cgi-bin/spl/dz/globe.html>

Posvet nam je omogočil Državni zbor RS, ki že vrsto let podpira aktivnosti GLOBE v Sloveniji, organizacijsko nam je pomagal Regionalni ekološki center, ki je pozval nevladne organizacije iz njihovega seznama, delna finančna sredstva za tisk in distribucijo knjižice pa smo dobili od GLOBE EUROPE v Bruslju.

Nacionalna koordinatorica
GLOBE-Slovenija
dr. Branka Berce-Bratko

ABRIGED VERSION OF THE CONSULTATION DISCUSSION

Introduction:

BORIS SOVIČ, the newly elected chair of GLOBE-Slovenia, opened the one day work conference "An Open and Effective Parliament II". In his introductory statement he explained that this year's meeting is dedicated to the theme of global climate change, in other words, the forthcoming Kyoto conference, where all efforts in this field will be evaluated with respect to the resolutions from Rio de Janeiro. Preparations for this conference have intensified during the past year in governments and parliaments around the world. He stressed that GLOBE is a world organization of legislators, working towards sustainable development, and presented the draft Resolution of GLOBE-Slovenia for use in Kyoto. In his following remarks, he emphasized the problem of irrational energy use, and warned of the difficulties Slovenia may have in fulfilling the obligations, proposed in the Resolution.

Udeleženci posveta GLOBE-Slovenija, november 1997
GLOBE-Slovenia meeting, November 1997, Ljubljana.

Bistveni poudarki iz razprave

Uvod:

BORIS SOVIČ, poslanec Državnega zbora RS, novoizvoljeni predsednik GLOBE Slovenije je odprt enodnevni posvet "Odprt in učinkovit parlament II" in uvodoma poudaril, da je letošnji posvet posvečen aktivnostim za obvladovanje globalnih klimatskih sprememb. V Kyotu na Japonskem od 2.-12. decembra bodo udeleženci konference pregledali, kaj je bilo v prejšnjem letu storjeno glede na sklepe, ki so bili sprejeti na konferenci v Rio de Janeiru. V zadnjem letu tečejo aktivne priprave na to pri vladah in parlamentih posameznih držav, kot tudi v samih GLOBE organizacijah, ki se združujejo v svetovno organizacijo registratorjev, ki si prizadevajo za trajnostni razvoj. Predsednik je predstavil osnutek Resolucije GLOBE Slovenija , ki bo poslana v Kyoto. Orisal je tudi problematiko racionalne rabe energije in opozoril na probleme, ki jih bo Slovenija imela s sprejemom obveznosti, ki izhajajo iz zgoraj omenjene Resolucije.

EDA OKRETIČ-SALMIČ, poslanka Državnega zbora RS, podpredsednica Državnega zbora RS, je pozdravila udeležence posveta in opozorila na obravnavo problematike klimatskih sprememb v parlamentih, še posebej pri nas, hkrati pa je izrazila upanje, da se resnosti te problematike zavedamo. Poudarila je pomen sodelovanja med nevladnimi organizacijami, vlado in parlamentom in zagotovila svojo poslansko podporo pri obravnavi teh tem v parlamentu.

Dr. BRANKA BERCE- BRATKO, nacionalna koordinatorka GLOBE Slovenija, je na kratko predstavila pomen GLOBE Slovenije, prvo srečanje "Odprt in učinkovit parlament", povzela osnutek resolucije in poročala o sklepih konference v Bonnu, ki se jo je udeležila oktobra 1997.

Predstavniki ministrstev in javnih zavodov:

ANDREJ KRANJC, predstavnik Ministrstva za okolje in prostor, Hidrometeorološki zavod RS, ki je nadomeščal ministra in je hkrati nacionalni koordinator za Konvencijo o spremembah podnebja je opozoril na problematiko celotnega ekosistema s klimo in podnebjem na globalni ravni. Podrobno je predstavil problematiko kompleksnega reševanja energetskih problemov in pojasnil delovanje na novo ustanovljene medresorske komisije o klimatskih spremembah in grafično predstavil razmere v Sloveniji in primerjalni izračun postavitve kogeneracijskega termo-elektrarnega objekta na premog in plin in utemeljil izhodiščno leto 1986 za Slovenijo kot državo v tranziciji. Njegov prispevek je preveden skoraj v celoti, tako kot tudi prispevek direktorja HMZS.

EDAOKRETIČ-SALMIČ, vice president of the National Assembly, welcomed the conference and stressed the importance of dealing with the problem of climate change officially, especially in Slovenia. She expressed the hope that the Slovene parliament members are aware of the seriousness of this problem. Cooperation between non-governmental organizations, the parliament and the government is very important, in her opinion. She also guaranteed her parliamentary vote on this subject.

BRANKA BERCE BRATKO explained the role of GLOBE-Slovenia, the first meeting on the theme of Open and Effective Parliament and the resolution. A summary of the Bonn conference of October 1997 was also given.

Ministries and public institutions:

ANDREJ KRANJC, Ministry of the Environment, Hydrometeorologic Institute of Slovenia (HMIS), attended the meeting on behalf of the Minister. He is also the national coordinator for the Convention on Climate Change. With reference to climatic change, he stressed the global extent of ecological problems. He explained the complexity of energy problems in Slovenia and presented the work of the newly founded inter-disciplinary commission on climate changes. He also prepared a graphical representation of the current situation in Slovenia and delivered calculations for the building of a combined heat and power (CHP) plant, which will use coal and gas. The reasons for choosing the year 1986 as a starting point for Slovenia, as a state in transition, were also given. His comment is translated in full, as is the article of the director of HMIS.

ALEKSANDER GOLOB, Ministry of Agriculture and Forestry, emphasized the importance of forests for carbon assimilation. Exploitation of wood is much smaller than the growth rate in Slovenia, around a half of the yearly accretions. Mr. Golob supported his claims with the fact that three to four cubic meters of wood is accumulated every year (per hectare), while accumulation of humus and biomass is also visible. A summary of his opinions is also in the main part of the booklet.

MARJANA TAVČAR, The Association for Forests, suggested stricter technical checks for cars, particularly smog checks. She opposed transitional transport through Slovenia and called for expert evaluation of the function of forests in Slovenia. She commented on the fact that no school from Ljubljana participated in the preparation of the exhibitions.

ANTON ŠPOLAR, National Assembly official, gave comments on the Slovenian transport strategy in respect to environmental conservation.

Guest:

MIRKO PECOV, MP, member of GLOBE-Macedonia, expressed his approval of the discussion and presented his views on comparative problems in Macedonia.

Mag. ALEKSANDER GOLOB, predstavnik Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo, je v svojem prispevku poudaril pomen gozdov pri vezavi ogljika, če se poseka manj gozda kot ga priraste. Slovenija ima le polovično izkoriščenost prirastka. To pomeni, da se na hektar gozda letno akumulirajo trije do štirje kubični metri lesa, akumulacija v humusu in uporaba biomase. Povzetek njegovih pripomb je objavljen v osrednjem delu knjižice.

MARJANA TAVČAR, predstavnica Zavoda za gozdove, se je predvsem zavzela za strožje tehnične pregledi avtomobilov, predvsem za bolj dosledno kontrolo izpušnih plinov. Oporekala je tranzitu skozi Slovenijo, predlagala oceno vloge gozdov v Sloveniji. Komentirala je, da med šolami, ki so priedile razstave ni nobene iz Ljubljane.

ANTON ŠPOLAR, Svetovalec Državnega zbora RS, je pripravil prispevek na temo: Smeri transportne strategije Slovenije z vidika razbremenitve okolja.

Gost:

MIRKO PECOV, poslanec iz Makedonije, član GLOBE Makedonije je tudi pozdravil udeležence posveta, sodeloval v razpravi ter primerjalno predstavil problematiko v Makedoniji.

Nevladne organizacije:

BORIS GERL, predstavnik Društva zlatovranka iz Ptuja je poudaril problem preveč intenzivnega obdelovanja zemlje, s posebnim poudarkom na intenzivno gnojenje z gnojnico ter uporabo umetnih gnojil. Izpostavil je še problematiko obdelovalnih površin, ki v zimskem času niso porasle. Če bi bile, bi s tem delno zadržali viške dušika v zemlji.

Dr. LOJZE ČAMPA, predstavnik Gibanja za ohranitev gozdov, je povedal da globalne in regionalne ter druge lokalne spremembe klime niso povzročene samo s kemizacijo ozračja, ampak so tudi posledica dogajanj na zemeljski površini. Opozoril je na množično uničevanje gozdov po vsem svetu, tudi pri nas, saj je ostalo le še 40 % gozdov, pa še te uničujejo razne bolezni, zato bi bilo potrebno poskrbeti za gozdnatost.

BOJAN PARADIŽ, predstavnik Zveze društev za varstvo okolja, je opozoril na pionirske delo njegove organizacije pred desetimi leti. Menil je, da je potrebno ukrepe za zmanjšanje emisije sturenih plinov povezati z zmanjšanjem toplogrednih plinov, kar je tehnično izvedljivo. Poudaril je, da je potrebno zmanjšati porabo goriva v prometu za 10%, kar pa bo za Slovenijo težko dosegljiv cilj.

VIDA OGORELEC-WAGNER, predstavnica Umanotera, je povzela Agendo 21 kot prispevek NVO-jev za slovensko Agendo 21. Problematika tople grede je simptom širšega ravnotežja med razvojem in okoljem v svetovnem merilu. To problematiko je treba obravnavati zelo kompleksno. Slovenija, po njenem mnenju, ni uresničila strategije trajnostnega razvoja, nima programa varstva okolja, s katerim zamujamo že tri leta in ti problemi drsijo čedalje nižje po prioritetni lestvici.

Non-governmental organisations (NGOs):

BORIS GERL, the "Zlatovranka" association from Ptuj, introduced the problem of excessive cultivation. He particularly emphasized intensive fertilization with liquid manure and artificial fertilizers. In regard to maintaining sufficient soil nitrogen levels, he stressed the need for agricultural land to be left fallow during the winter time.

DR. LOJZE ČAMPA, The Movement for Forest Conservation - NGO. Mr. Čampa believes that global, regional and local climatic changes are not only affected by different sorts of emissions, but also by various surface activities. Global deforestation was emphasized. Forested areas, which covered 80% of all land before human deforestation, now only cover 40%, and even these forests are disappearing rapidly. He also emphasized forest diseases and called for greater concern for our forests in the future.

BOJAN PARADIŽ, Association of environmental organizations, NGO. Pointed out the leading role that his organization played 10 years ago. He explained the possibilities for combining reductions in greenhouse gas emissions with measures to reduce toxic gas emissions. Technically, this poses no particular problem. He was of the opinion that a 10% decrease will be very hard to achieve.

VIDA OGORELEC-WAGNER, UMANOTERA, NGO, summarized the contribution of NGOs to AGENDA 21-Slovenia. In her opinion, the greenhouse effect is the symptom of an improper balance between nature and development on a global scale. She also emphasized the complexity of the problem. She protested that Slovenia has not yet implemented its strategy for sustainable development and that we still have not adopted a suitable nature conservation program, which has been on the agenda for 3 years and is falling further down our priority list. CO₂ emissions alone have increased by 20% from 1992. She mentioned a certain study, which predicts a possible 40% decrease in energy consumption. More than a mere 10% reduction of CO₂ emissions could be achieved, she believes.

BORIS TRAUNŠEK, Slovenian Ecological Movement, NGO, presented the Eco-School project and 15 different exhibitions, organized in cooperation with the Slovene Bank Association. Some photographs from these exhibitions can be found in this publication.

ALEŠ MATKO, EKOS, ZAsavje, NGO, expressed his support for education and raising environmental awareness. He expects a socially and ecologically suitable decision to be reached concerning the CHP plant Trbovlje III.

ANDREJ KLEMENC, E-forum, NGO, sent a paper on climatic changes in relation to the issue of renewable energy sources.

Emisije CO₂ glede na leto 1992 so porasle za 20%. Omenila je študijo o možnih prihrankih energije do 40%, ki pa se še ne izvaja. Zavzela se je za več kot 10% zmanjšanje emisij CO₂ v Sloveniji kot prispevek države Slovenije k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov.

BORIS TRAUNŠEK, predstavnik Slovenskega ekološkega gibanja, je v razpravi predstavil eko-šolo in 15 razstav, ki so nastale v sodelovanju z Zvezo bank Slovenije. Fotografije iz teh razstav so predstavljene tudi v tej publikaciji.

ALEŠ MATKO, predstavnik EKOSa Zasavje, je podprt izobraževanje in povedal, da se zavedajo pomena izobraževanja za okolje in da sami aktivno sodelujejo na tem področju. Zavzel se je za socialno in ekološko odločitev pri TE-TO Trbovlje III.

ANDREJ KLEMENC, E-Forum, NVO. Poslal je diskusijski prispevek z naslovom: Klimatske spremembe, regionalni razvoj in obnovljivi viri energije.

Neparlamentarne politične stranke:

ANTON PERŠAK, predstavnik Demokratske stranke. Podprt je Resolucijo GLOBE-Slovenija, čeprav bi si želel, da bi bila zastavljena bolj optimistično. Zavzemal se je za princip dolgoročnega razmišljanja. Nasprotoval je politikom in politiki, ki so časovno naravnani le na mandat. Zanimala ga je cena izvajanja predlagane Resolucije za Slovenijo. V primeru Zasavja je opozoril, da ne gre le za prešolanje ruderjev, ampak tudi za prezaposlitev. Izpostavil je primer naselja, kjer je predvideno kurjenje na plin, pa so prebivalci zaradi previsoke cene prešli nazaj na trda goriva. Opozoril je, da opaža, da se zanimanje javnosti za okolje zmanjšuje, kar je zaskrbljujoče.

DAMJAN SKUBIC, predstavnik Zelene alternativne (ZA) Slovenije. Opozoril je na to, da je Slovenija s tem, ko je postala nestalna članica Varnostnega sveta ZN zavezana prevzemati tudi večje odgovornost glede problemov okolja, ki postajajo vse pomembnejši element varnosti. Predlagal je, da bi uresničili idejo o izdaji dovoljenj za izpust CO₂ in ostalih toplogrednih plinov. Pri rabi lesa iz tropskih gozdov bi bilo potrebno doseči dogovor, da se sme uporabljati le les iz tropskih gozdov, ki so ga posekali po sonaravnih in trajnostnih načelih. Tretji pa je problem oceanov. Zelena alternativa zavrača zažigalnice kot najbolj primerno obliko za uničevanje odpadkov. Na slednjo temo se je oglasilo še več razpravljalcev. Zelena alternativa je proti: 1) gradnji termoelektrarne Trbovlje, 2) kurjenju trboveljskega premoga v Ljubljani, 3) sklepu mestnega sveta Ljubljana, ki se je odločil za nakup 21 dizelskih avtobusov namesto plinskih.

JOŽEF JARH, predstavnik Stranke enakopravnih dežel, neparlamentarne stranke. Podprt je pri-zadevanja GLOBE-Slovenija in poudaril pomen izobraževanja in vzgoje.

Poslanci in parlamentarne stranke:

RUDOLF PETAN, poslanec Državnega zbora RS (SDS). Podpira aktivnosti GLOBE-Slovenija in meni, da bi njen glas moral biti še glasnejši. V razpravi se je omejil na področje energetike kot po-

Non-parliamentary parties:

ANTON PERŠAK, The Democrat party, non-parliament party, welcomed GLOBE-Slovenia, but stressed a desire for a more optimistic approach. He misses true long-term planning and resents the fact that most measures are only designed to cover the current mandate. He also misses estimates of the costs involved in the implementation of such a resolution for Slovenia. In the case of Zasavje, he warned that re-education is not necessarily enough to ensure re-employment. He also mentioned an example of a certain settlement, where residents continue to use solid fuels, in spite of the fact that gas heating was predicted some time ago, due to the unreasonable cost of gas heating. He stressed his concern regarding the fact that public interest for the ecology seems be declining.

DAMJAN SKUBIC, The Green Alternative, non-parliamentary party, warned of the responsibilities Slovenia must undertake, as a member of the Security Council. He presented the idea of introducing special permits for large CO₂ and other greenhouse gas emissions. Another proposal was to ban the use of tropical wood, which has not been cut according to principles of natural and sustainable development. He emphasized sea pollution and suggested opposition to burning, as the best form of waste disposal. Many participants debated on this subject. He also stressed three concrete points that the Green Alternative strongly opposes: 1) the building of a thermoelectric power plant in Trbovlje, 2) using brown coal from Trbovlje in Ljubljana, 3) the decision of the City Council of Ljubljana to purchase 21 diesel buses instead of gas propelled buses.

Udeleženci posveta GLOBE-Slovenija, november 1997
GLOBE-Slovenia meeting, November 1997, Ljubljana.

dročja, ki ogromno prispeva k emisiji toplogrednih plinov (ETP). Meni, da je najučinkovitejši pristop zmanjševanja porabe količine energentov (goriva). To pa je možno samo v okviru energetske strategije države. Meni, da je to področje, kjer slovenska država (Vlada RS) ni naredila vsega - pravzaprav zelo malo. Nacionalne strategije ni. Osnovni princip Vlade RS, bi moral temeljiti na zmanjševanju potrebne količine energije na enoto (BDP). To pa je mogoče doseči z:

- zamenjavo starejše tehnološke opreme z novejšo
- zamenjavo energetskega vira
- povečanjem deleža alternativnih virov.

Prepričan je, da gradnja Termoelektrarne Trbovlje z močjo 200MW moči temelji na politični odločitvi. Če bi imeli trdno nacionalno energetsko politiko, bi dali prav gotovo prednost izgradnji večriki hidroelektrarn na Savi in Muri, plinske elektrarne (Brestanica) pa bi uporabljali (glede na to, da moramo plin uvažati) samo kot vršne elektrarne (za izravnavo ob izjemno visoki porabi in ob izpadih drugih agregatov). Za zmanjšanje ETP bi država morala pripraviti ugodne pogoje kreditiranja za izolacijo stavb, za zamenjavo starejše energetske opreme (kurišča). Vse to je povezano s finančnimi sredstvi, zato brez podpore države (proračuna) ni mogoče.

DARINKA MRAVLJAK, poslanka Državnega zbora RS, (SLS). Pozdravila je posvet in podpira GLOBE-Slovenijo, predvsem vključevanje v konkretnе projekte. Posebno je poudarila pomen GLOBE-Slovenija in NVO-jev, ko bo v DZ RS obravnavan energetski program. Prav poseben pomen pa pripisuje prav vlogi vzgoje in izobraževanju ljudi za reševanje problematike okolja in naravovarstvenih problemov. Slednje je dolgotrajen proces, zato je apelirala na vzgojo za nepotrošniško miselnost že od vrtca naprej.

ZMAGO JELINČIČ, poslanec državnega zbora RS, (SNS). Napisal je prispevek z naslovom: Spreminjanje klimatskih razmer zaradi uporabe fosilnih goriv, kot odziv poslanca na klimatske spremembe v Evropi.

BOŽIDAR FLAJŠMAN, predstavnik Ekološkega foruma LDS. Predvsem je poudaril pomen ekoloških akcij in opozoril na organizacijsko-pravno problematiko državne uprave. Predvsem je opozoril na potrebo po tem, da se državna uprava in ostale službe organizirajo bolj racionalno. Predlagal je tudi formalno izločitev gozdarstva iz ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo in vključitev v ministrstvo za okolje in prostor.

Pripravila: dr. Branka Berce-Bratko

(magnetogram je na voljo na Internetu)

JOŽEF JARH, The Party of Equal Countries, expressed his support for GLOBE Slovenia and emphasized the importance of education.

MPs and parliamentary parties:

RUDOLF PETAN, MP (SDS party), stressed his support for GLOBE-Slovenia. In his opinion, GLOBE should become even more important in the future. He explained that the most effective approach to reducing greenhouse gas emissions is by reducing energy consumption (especially different kinds of fuels). This can only be achieved with a suitable national energy strategy. The government has still not done enough in this direction. The importance of new, alternative energy sources and application of new, modern technologies was stressed once again. Mr. Petan stated, that the construction of a new thermoelectric plant in Trbovlje (200 MW power) is politically based decision. A chain of new hydroelectric plants on the rivers Sava and Mura should be built instead, while gas power plants (Brestanica) should only serve as auxiliary plants. The government should support individual projects which will help reduce greenhouse gas emissions, with funding and favorable loans.

DARINKA MRAVLJAK, MP, (SLS party), welcomed GLOBE's activities, particularly its integration in concrete national and international projects. A particular emphasis was put on the roles of GLOBE-Slovenia and NGOs in the adoption of the national energy program. She also stressed the importance of education and raising ecological awareness, both of which are long processes and should begin in early childhood.

ZMAGO JELINČIČ, MP (SNS party), has written a paper on views, expressed by European parliaments, on climate change as a result of excessive fossil fuel use.

BOŽIDAR FLAJŠMAN, The Ecological Forum of the LDS party, stressed the need for greater efficiency in ecological measures and for solving legislative and organizational problems. He explained that the state and other agencies should work more rationally. He suggested moving the forestry department from the Ministry of Agriculture.

The discussion continued with amendments and changes to the proposed resolution of GLOBE-Slovenia. More than 20 participants joined the debate.

Udeleženci posveta GLOBE-Slovenija, november 1997
GLOBE-Slovenia meeting, November 1997, Ljubljana.

Udeleženci posveta GLOBE-Slovenija, november 1997
GLOBE-Slovenia meeting, November 1997, Ljubljana.

